

Breek taboe omtrent kansarme versus kansrijke diploma's

03 | 07 | 2013

 MENSEN

 WELVAART

 BESCHERMING

De Europese leiders hebben een actieplan tegen jeugdwerkloosheid aangekondigd. Uiteraard is het een erg complexe en diverse problematiek. Gezien de ernst van de problematiek mogen we geen taboes hierover tolereren. Ook niet over de kwestie over de vaak ondoordachte keuze van studierichtingen. Elk jaar wordt er wel eens gewezen op de realiteit dat ons onderwijs vandaag afgestudeerden aflevert waarvan helaas op voorhand geweten is, dat ze heel moeilijk een job zullen vinden. De argumenten voor een betere oriëntatie liggen echter erg gevoelig. We gaan in op twee veel voorkomende bemerkingen en tonen in annex de cijfers omtrent werkloosheid voor schoolverlaters na 1 jaar per diploma.

KARIN VAN TENDELOO, GEPENSIONEERD
DOCENTE AAN EEN VLAAMSE HOGESCHOOL

IVAN VAN DE CLOOT,
Chief Economist Itinera Institute

1. Onderwijs is toch meer dan mensen klaarstomen voor de arbeidsmarkt.

Kleine kinderen moeten leren lezen en rekenen, sociaal vaardig worden en creatief kunnen spelen.

Het secundair onderwijs mag al meer in functie van hun talenten gaan, hoewel algemene vorming de essentie blijft. Maar is vijftien jaar (3j- 18j) algemene, culturele en sociale vorming niet voldoende om iemand voor te bereiden op een plaats in de samenleving?

Voor het hoger onderwijs gaat het veel minder op om te zeggen dat de oriëntatie niet arbeidsgericht moet zijn. Dit sluit niet uit dat er nog altijd aandacht mag gegeven worden aan een kritische kijk op actuele problemen die verder gaan dan de beroepsgerelateerde vakken. Studenten aanleren om zichzelf vragen te stellen, dat mag gerust ten koste van de "leerstof".

Het drama van de jeugdwerkloosheid, is al een oud zeer en wordt dramatischer. Is dit niet deels te verhelpen door meer arbeidsgericht te kiezen? Meermaals per jaar komen de knelpuntberoepen in de krant. Via de VDAB website kan je zien welk % per diploma geen werk gevonden heeft na 1 jaar.

Als een studie geen onmiddellijk nut moet hebben, dan is het onvermijdelijk dat een groep iets totaal anders zal moeten doen. Maar wat als een belangrijk deel van ons onderwijs geen onmiddellijk nut zou hebben, tot wat leidt dat dan? Als de overheid (VDAB, FOREM) nog andere opleidingen moet organiseren, heeft dit een forse kostprijs. De toegang beperken als een richting met beperkte arbeidskansen te populair is, werd door sommige instituten al eerder gedaan.

De opmerkingen dat cultuur niet leidt tot onmiddellijk nut en dat creativiteit toch een belangrijk gegeven voor het ondernemerschap is, zijn op het eerste zicht juist. Maar creativiteit en cultuur zijn niet dezelfde begrippen. Het kritisch denken kan in elke opleiding aan bod komen en zou best zeer vroeg starten want het stimuleert het creatieve denken.

2. Een gedreven iemand kan zich ook inzetten in een andere vakgebied.

Voor gepassioneerden is er geen probleem, ze zullen waarschijnlijk in het gekozen domein werk vinden. Maar uit ervaring weten we dat deze bevoegen mensen niet de overgrote meerderheid uitmaken. Vaak zijn het gewone jonge mensen met diverse interesses die op

de schoolbank zitten. Meestal is het diploma het doel op zich en niet het onderwijs. Te vaak kiezen ze niet vanuit hun talent maar vanuit het idee dat je moet doen waar je "zin" in hebt. Een talent blijft een talent maar een voorkeur durft al eens van dag tot dag omslaan. De inspanning is groter dan voorzien en de student komt niet meer naar de les. Het slaagcijfer is dramatisch laag.

De begeleiding voor de zwakkeren wordt door hen onvoldoende benut. Inhaalexamens waren 15 jaar geleden nog een uitzondering en nu is het de regel. Velen haken af eens de eerste examens in november zijn afgelegd. Ze blijven ingeschreven maar doen niets meer. De ouders weten blijkbaar van niets.

De argumenten voor een bepaalde studie blijken dikwijls zeer oppervlakkig: "ik wil niet achter een bureau zitten", "het is iets nieuws" of "iets dat de vrienden doen". Te veel ouders durven hun kinderen geen advies geven want ze willen hen geen strobreed in de weg leggen. Kan een gedetailleerd schooldossier van het CLB geen uitkomst bieden? Het is niet de bedoeling te mikken op een studierichting die noch ver boven noch

ver onder hun petje ligt. Er worden 4 keer per jaar informatie- of inleefdagen aangeboden. Een verplicht en elementair toegangsexamen begin mei zou ook nuttige informatie geven.

Jonge mensen jaren nutteloos aan een hogeschool houden, is bijna misdadig. Ook degenen die dubbel zolang over hun studies doen, vergeten dat hen dat parten gaat spelen bij de eerste sollicitaties. Hoe oud zijn ze eens ze aan 45 jaar arbeidsrechten komen?

De wereld ligt niet aan je voeten met een hoger diploma, je moet het daarna nog waarmaken en je klare kijk op de wereld wordt al snel duidelijk bij een geschikte studiekeuze.

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.

Annex: een aantal opmerkelijke cijfers: (Bron: schoolverlatersrapport VDAB)

In een typisch jaar (2011) zijn er in Vlaanderen 72000 schoolverlaters. In 2011 waren er na 1 jaar nog 8449 van hen werkloos of 11,7% onder hen. 2535 jongeren konden zelfs geen enkele werkervaring opdoen.

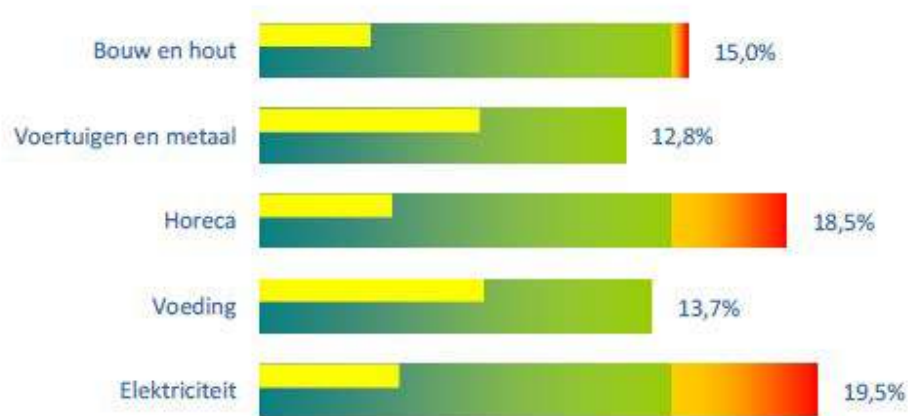
	Totaal	Antwerpen	Vl-Brabant	O-Vlaanderen	W-Vlaanderen	Limburg
Aantal schoolverlaters	72128	20606	10654	16751	13964	10153
Werkloos na 1 jaar	8449	2866	957	1940	1293	1393
	11,7%	13,9%	9,0%	11,6%	9,3%	13,7%
Zonder werkervaring	2535	893	327	575	325	415
	3,5%	4,3%	3,1%	3,4%	2,3%	4,1%

	Totaal	Werkloos na 1 jaar	
Schoolverlaters	72128	8449	11,7%
Max SO	2644	996	37,7%
Leertijd	1016	147	14,5%
Deeltijds beroeps SO	1456	390	26,8%
ASO 2e gr	709	118	16,6%
BSO 2e gr	3938	1237	31,4%
TSO 2e gr	1550	305	19,7%
KSO 2e gr	138	38	27,5%
ASO 3e gr	4523	539	11,9%
BSO3-4	12999	1465	11,3%
TSO3	11881	1315	11,1%
KSO3	763	122	16,0%
PB	15394	819	5,3%
AB	904	95	10,5%
Master	14204	863	6,1%

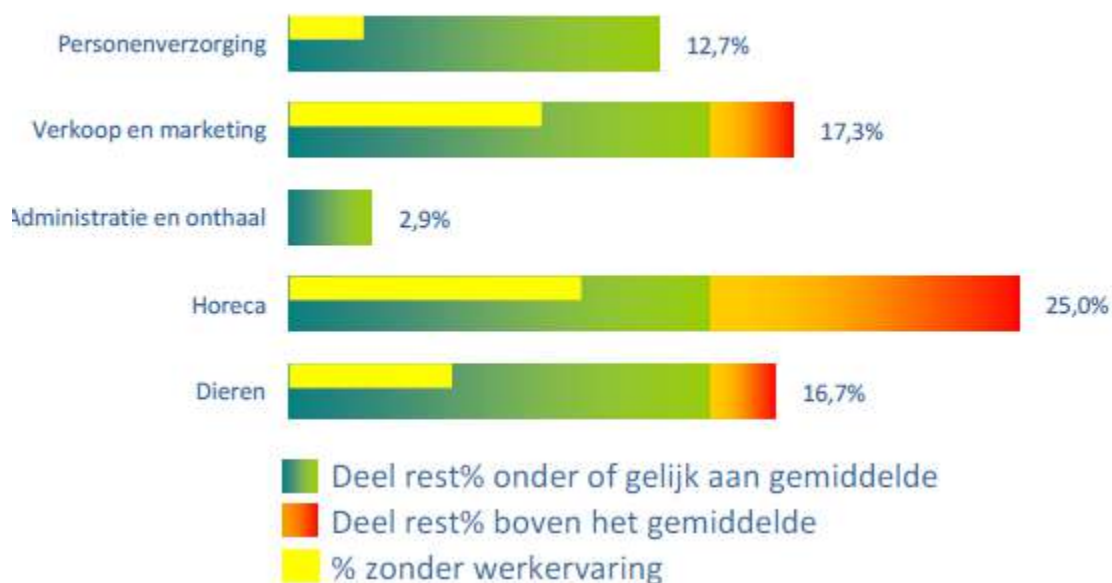
LEERTIJD: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

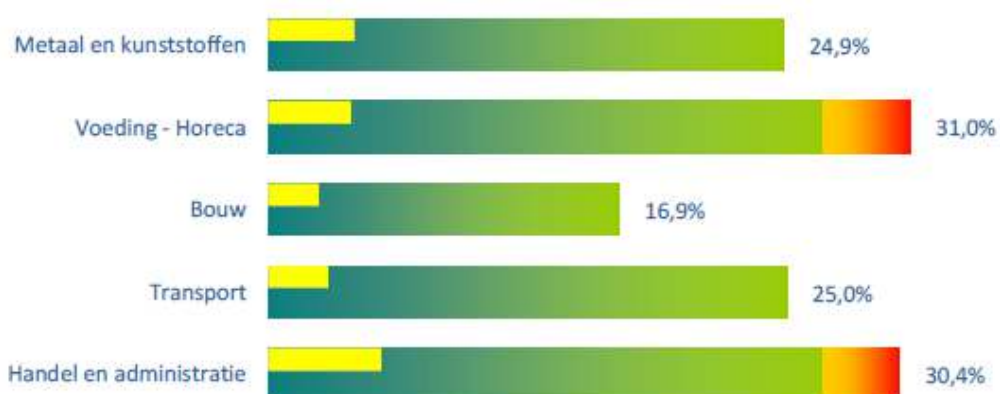

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

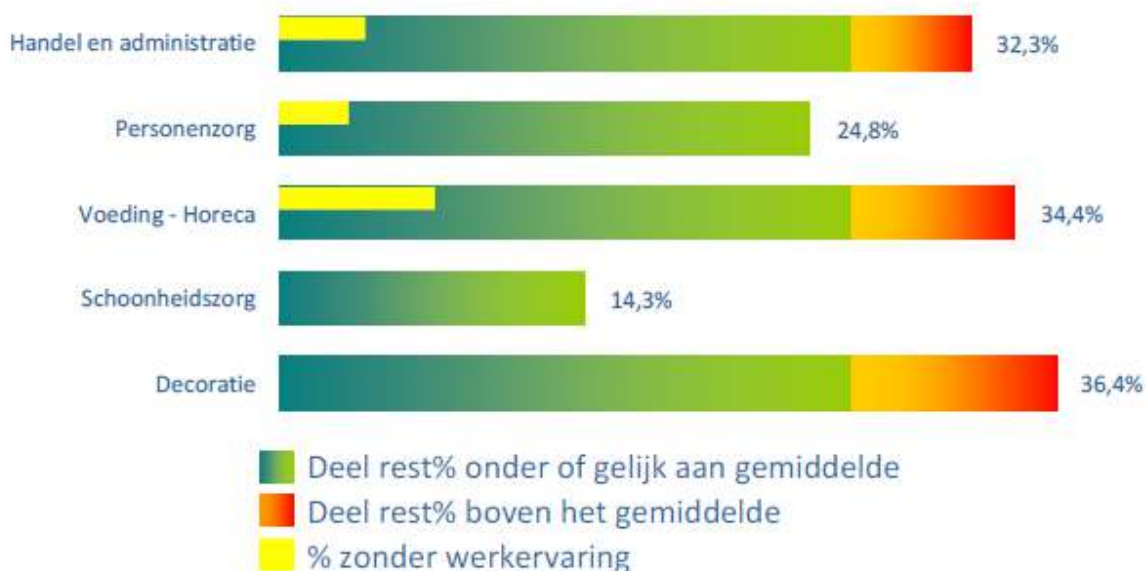
DEELTIJDS BSO: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

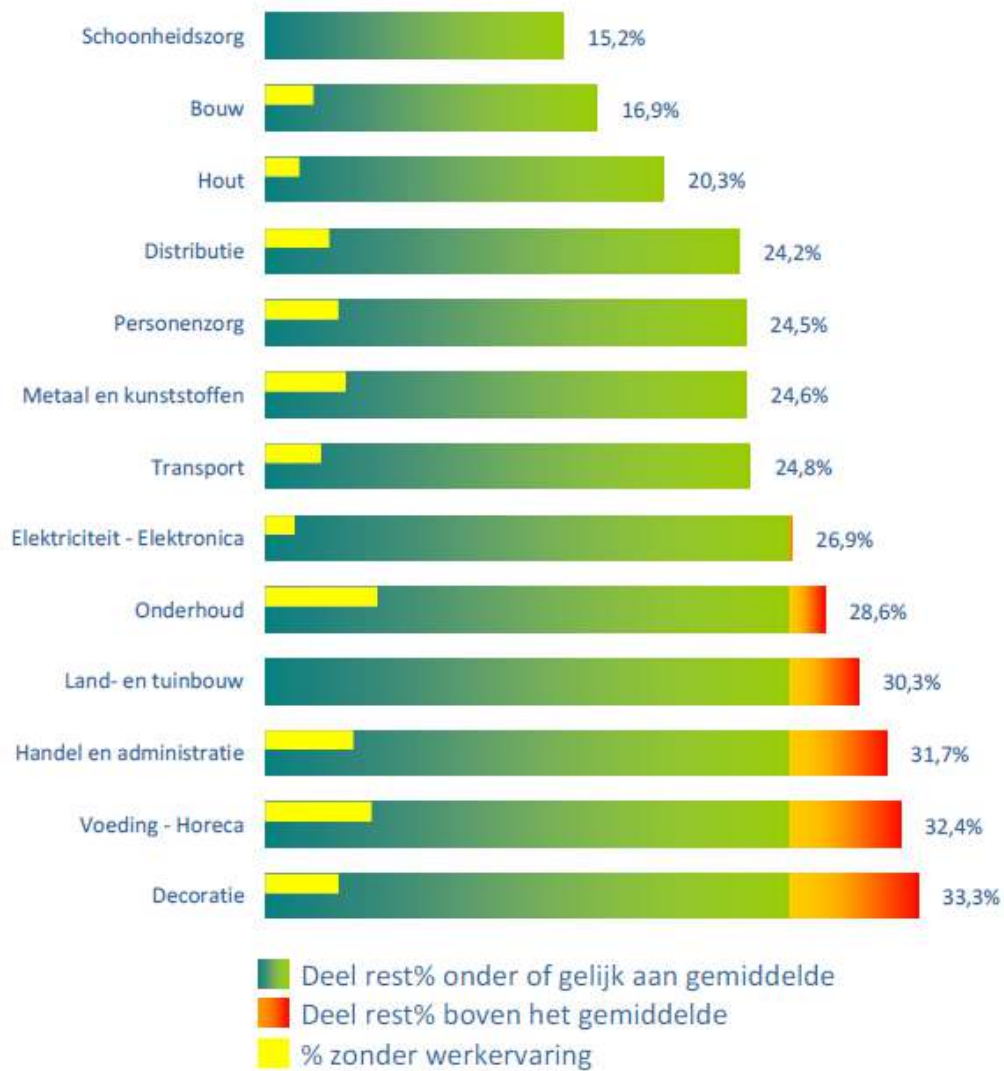
Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

ASO 2e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

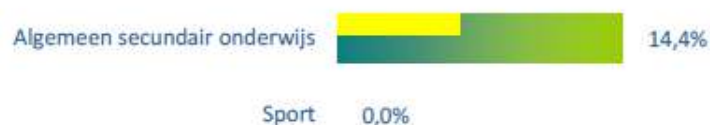
Mannen

In het studiegebied 'Algemeen secundair onderwijs' (445 sv) is iets minder dan 20% van de mannelijke schoolverlaters werkzoekend na 1 jaar.

In het studiegebied 'Sport' (18 sv) ligt het rest% iets lager maar gezien de kleine aantallen is dit minder betrouwbaar.

Vrouwen

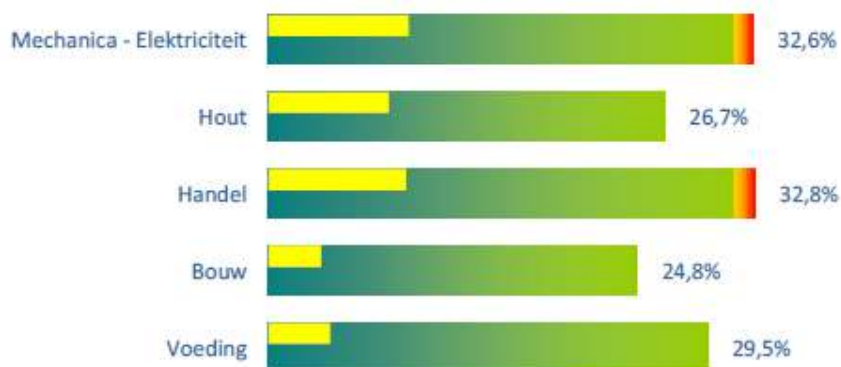
- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

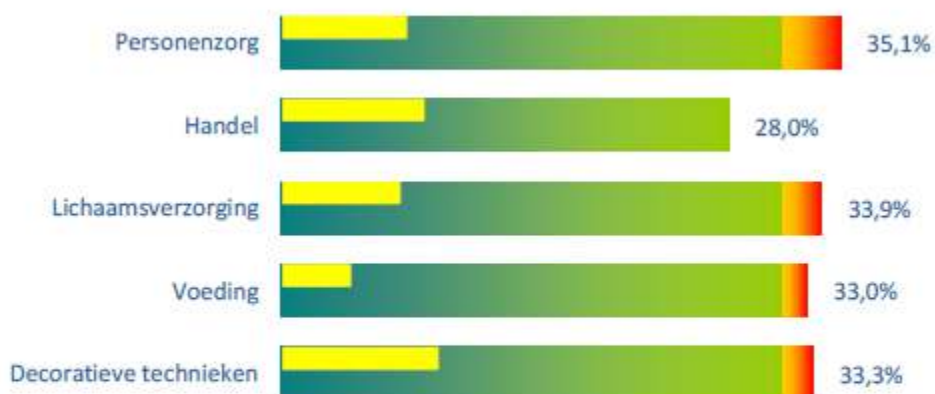
BSO 2e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

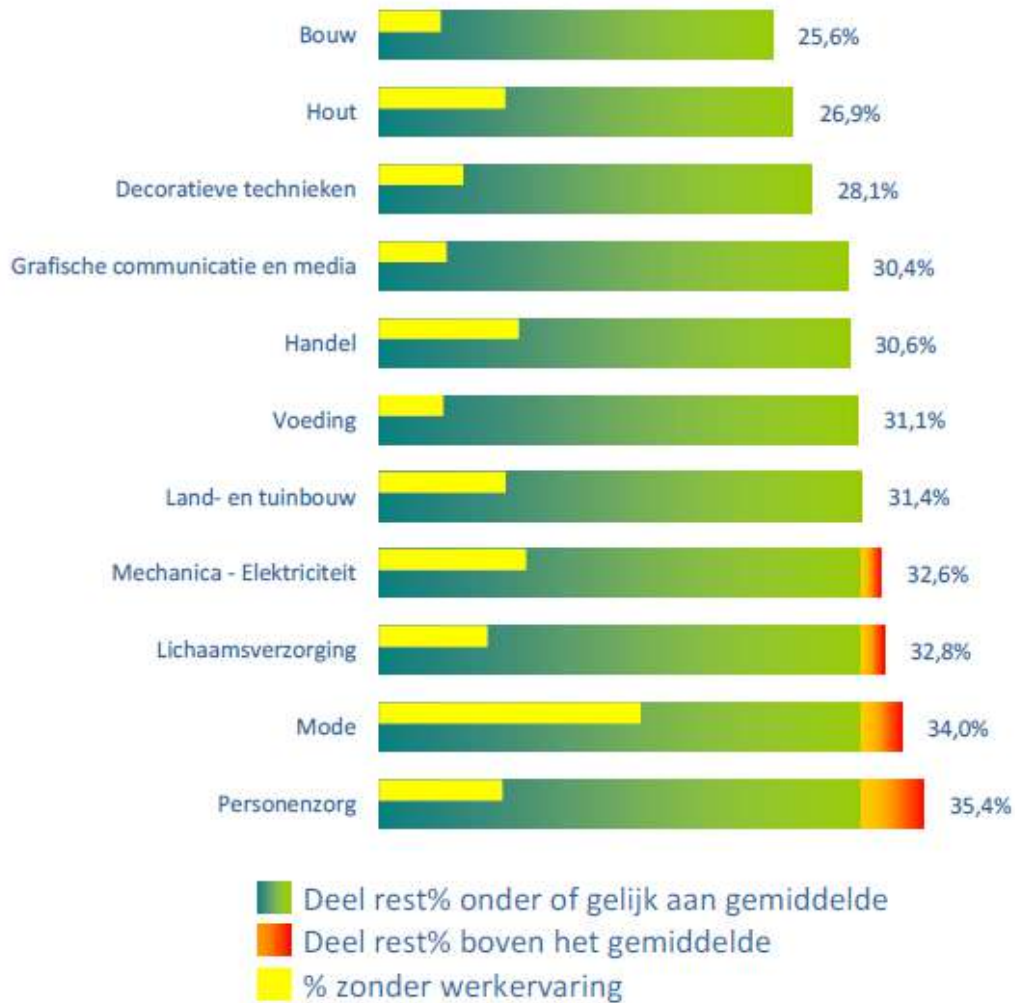

Vrouwen

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

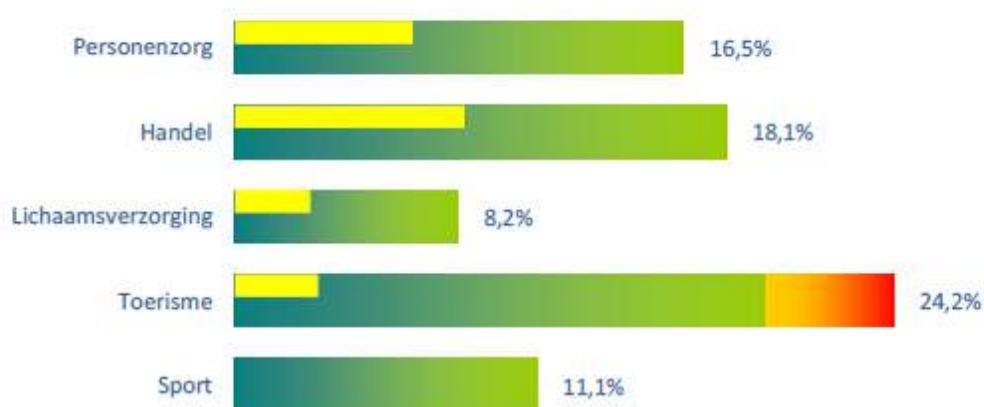
TSO 2e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

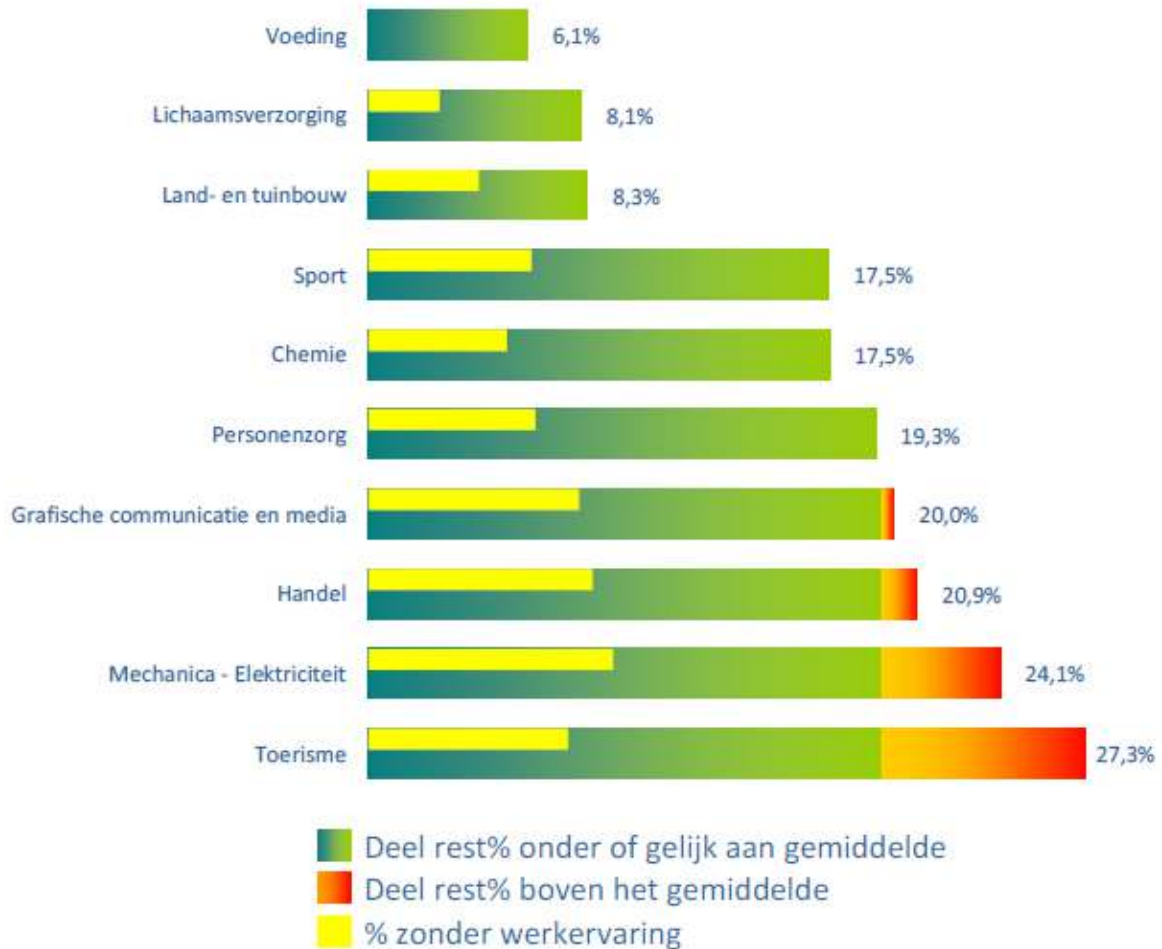

Vrouwen

- Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
- Deel rest% boven het gemiddelde
- % zonder werkervaring

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

KSO 2e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Vrouwen

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

ASO 3e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Vrouwen

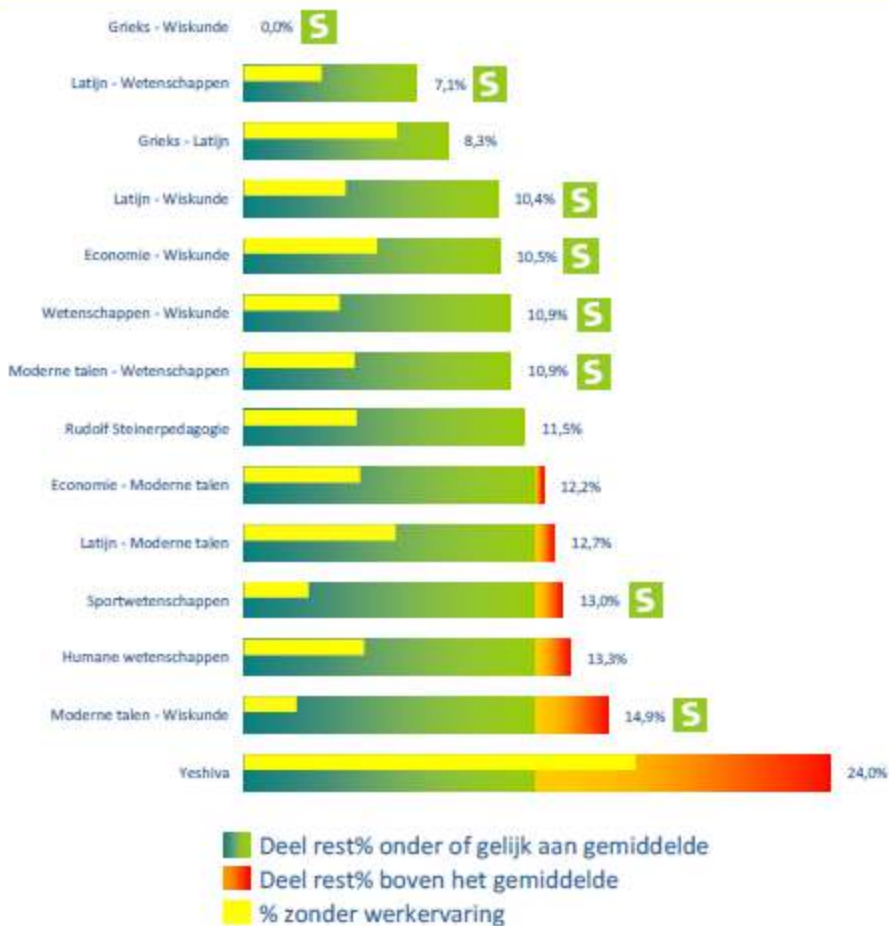

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Studiegebieden

Studierichtingen

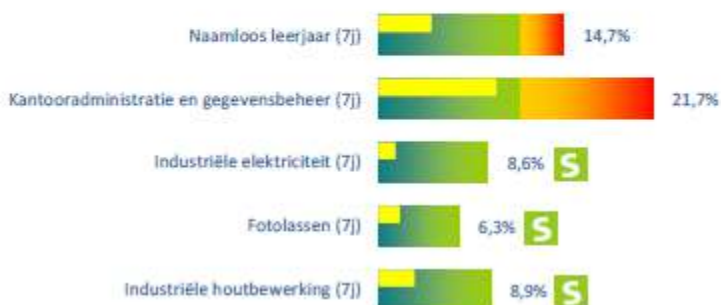
Bron: schoolverlatersrapport VDAB

BSO 3-4e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

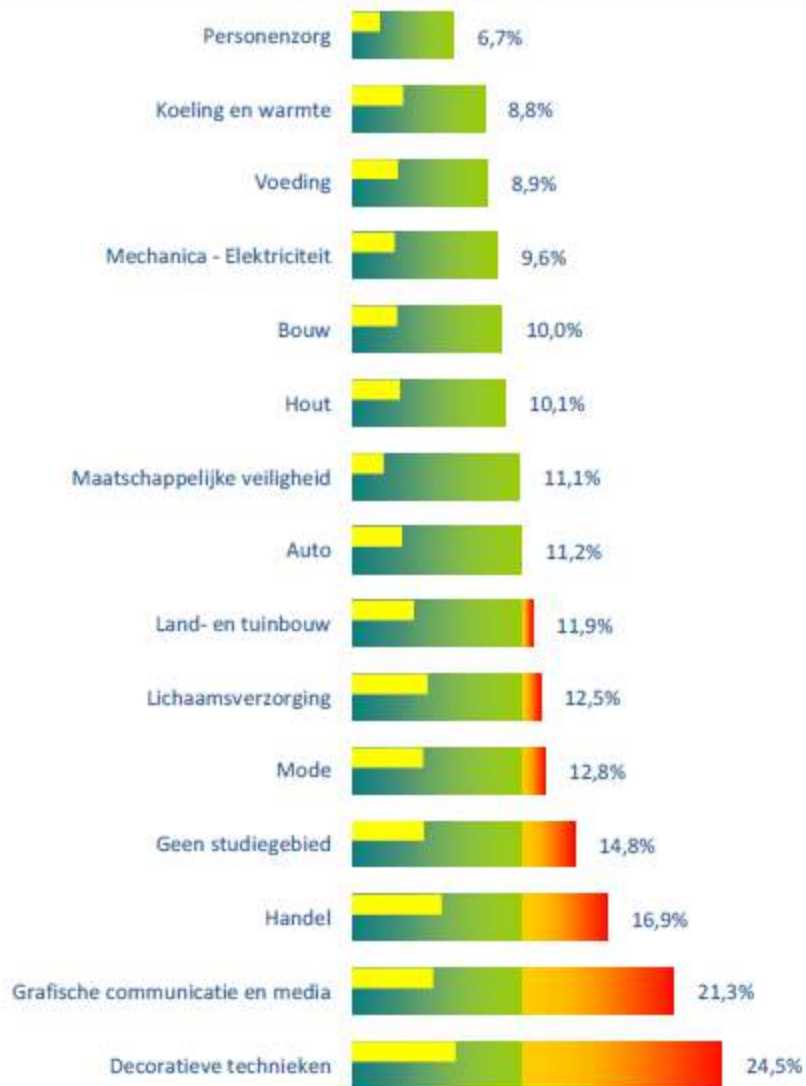
Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

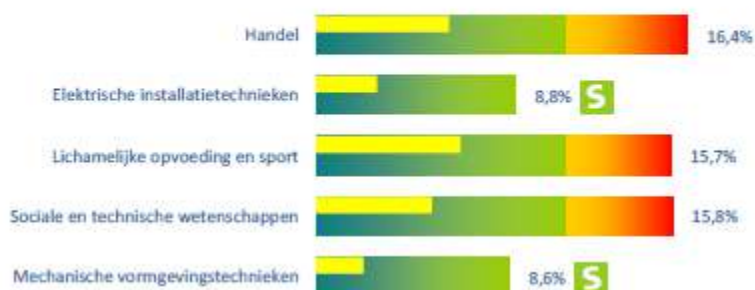

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

TSO 3e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

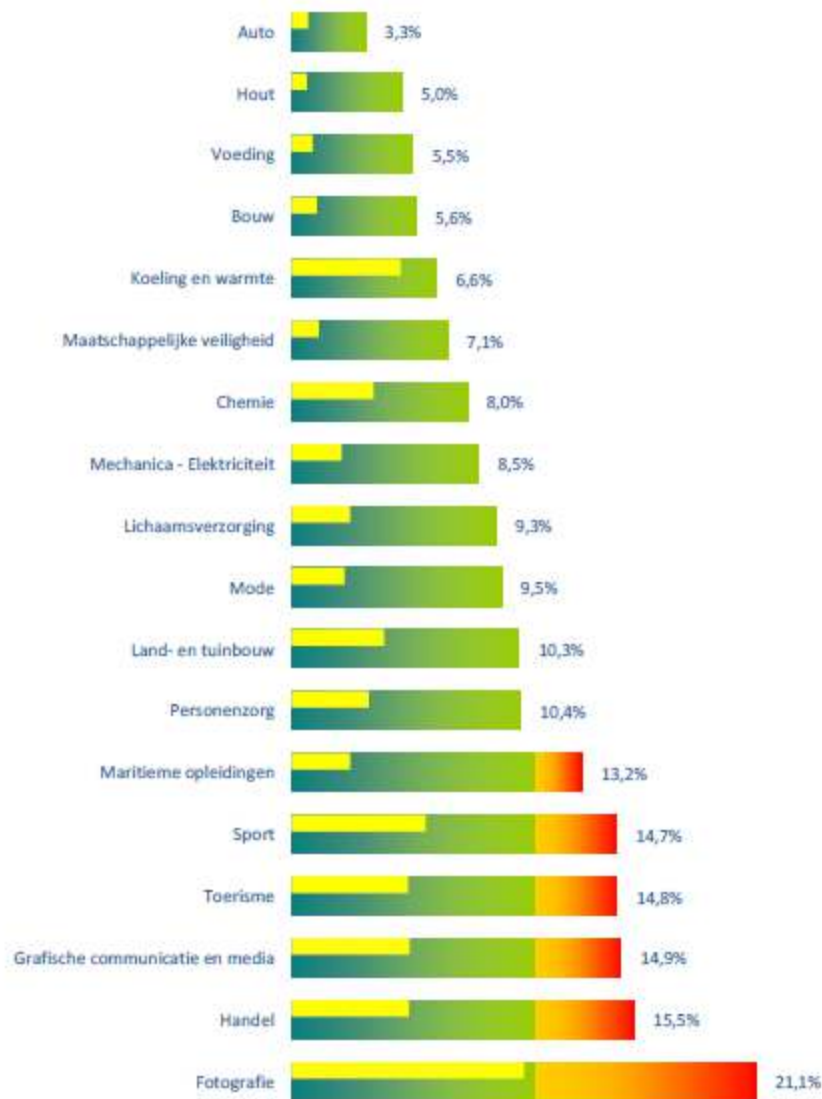

Vrouwen

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

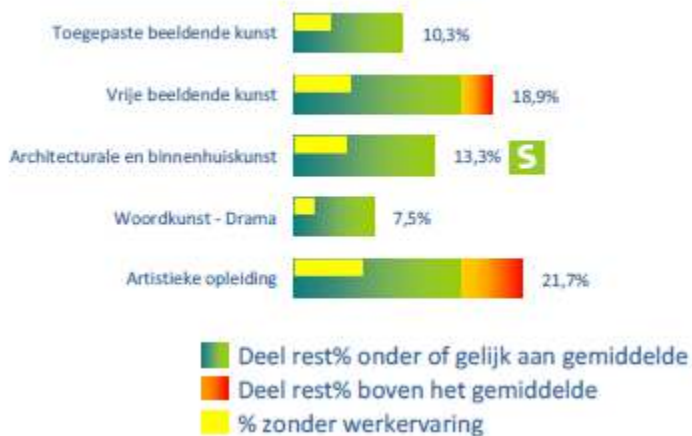
KSO 3e graad: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

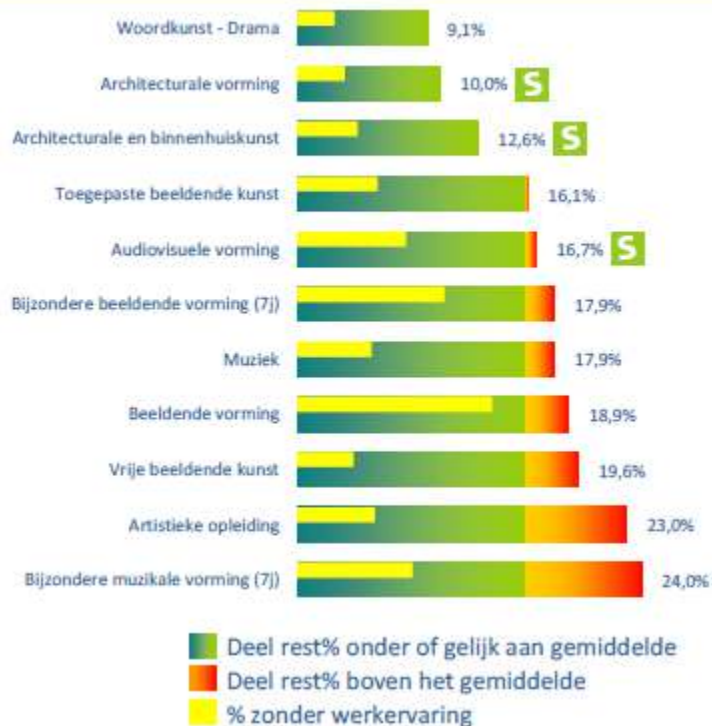
Mannen

Vrouwen

Studierichtingen

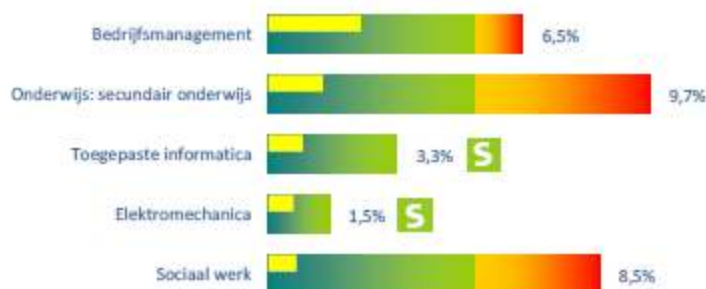

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

Professionele Bachelor: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

Academische Bachelor: werkloosheid schoolverlaters na 1 jaar

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

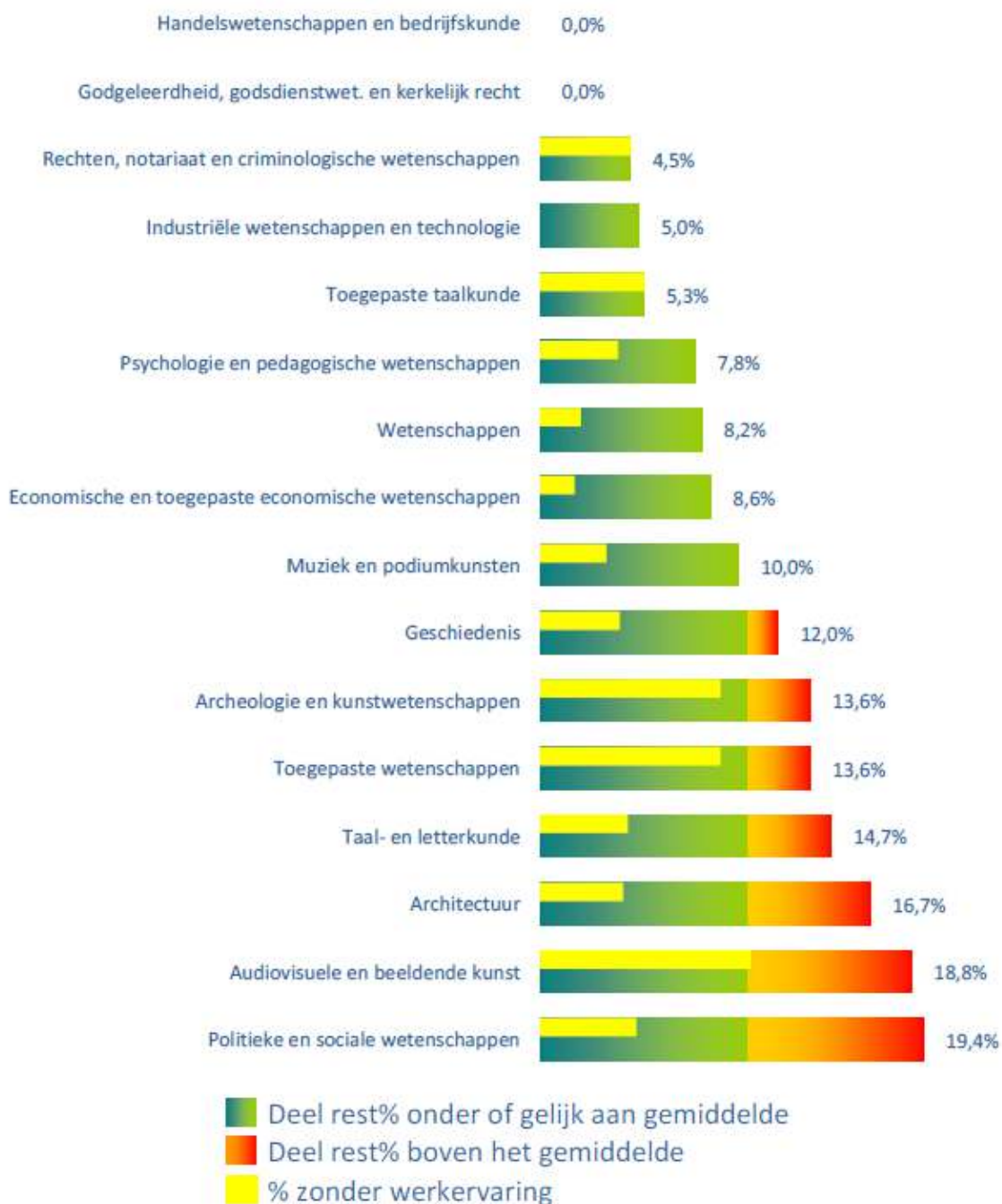
Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB

Master

Grootste instroom op de arbeidsmarkt

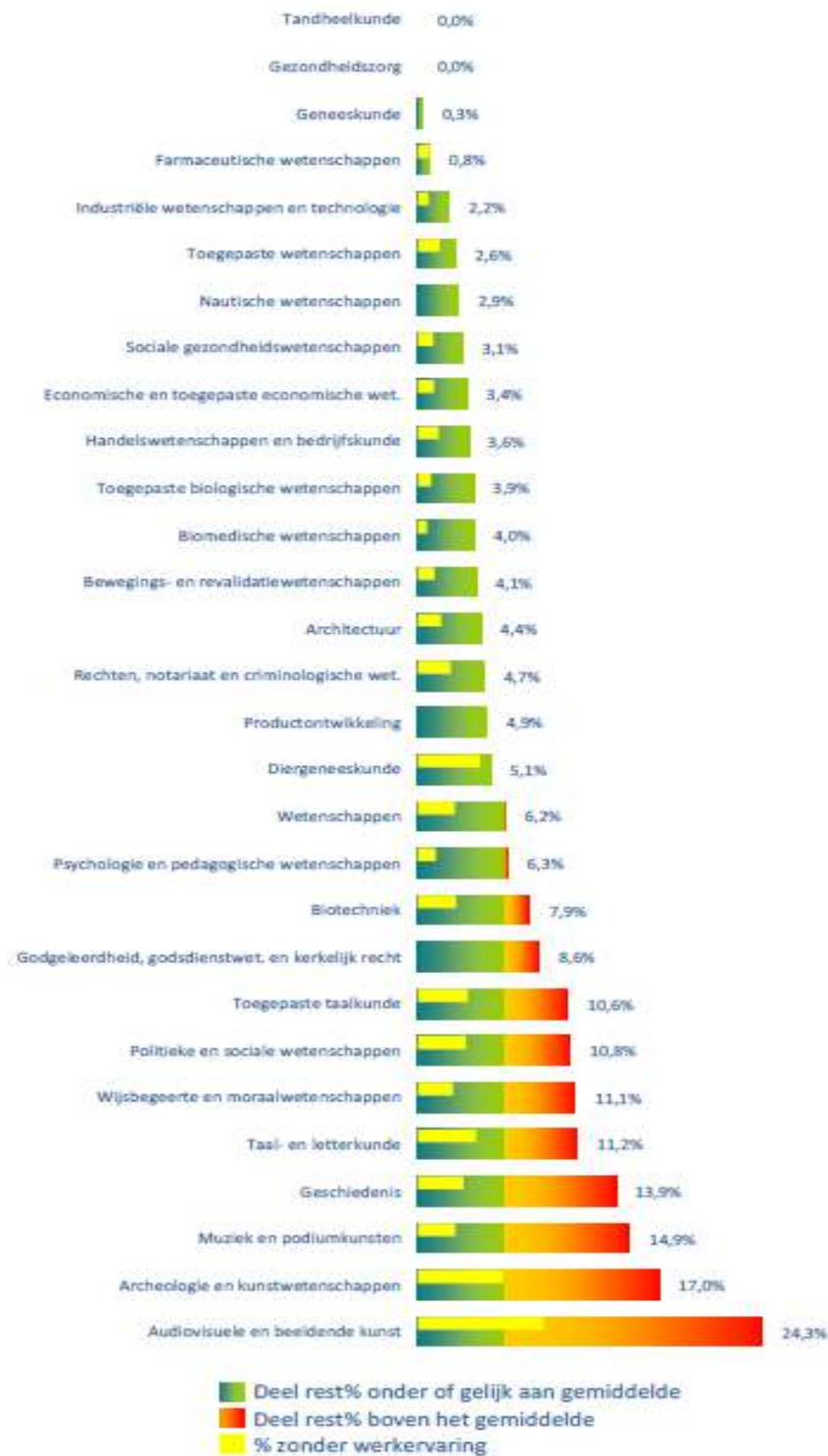
Mannen

Vrouwen

Studiegebieden

Bron: schoolverlatersrapport VDAB